

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inse-
rati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravništvo sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

Naša Straža

Uredniški političen list za slovensko ljudstvo

»Naša Straža« izhaja v ponedeljek, sredo in
petek. Uredništvo in upravništvo je v Mari-
boru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se
more govoriti vsaki dan samo od 11. do
12. ure.

Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
Telefon interurban št. 113.

12. številka.

MARIBOR, dne 1. februarja 1926.

Letnik II.

Dejstva, ki oznanjajo drugo prihodnjost —

Casopisje kulturnih narodov celega sveta beleži dejstvo, da se vedno bolj in bolj bližamo spopadu dveh svetov. Vzhod zahteva vedno več pravic, katere mu tudi grejo. To stremenje po vedno večjem pravu nam priča, da bo kmalu igral Vzhod v svetovni politiki isto vlogo, kakor sedaj Evropa. Zapač brani ter čuva z vsemi močmi svojo dosedanje prednost pred Vzhodom in kaže zelo malo dobre volje za izpremembo načel, po katerih je krmaril ter vladal do sedaj svet.

Zapadne velesile so si razdelile med seboj ulogi višjih ter nižjih narodov. Narodi višje vrste hočejo vladati celi svet in tudi uživati sadove dela ter truda celotnega človeštva; vsi oni nižji narodi bi naj bili na svetu za to, da se pokorijo, trpijo ter se žrtvujejo za izvoljene narode. Mogočnjaki veselijo se, da na Zahodu ne čujejo niti slišati, kaj šele, da bi izpolnjevali temeljno načelo krščanstva: Vsi ljudje so bratje — bratje so si vsi narodi!

Svetovna vojna je odprla oči tudi vzhodnim narodom in vzbudila v njih zahtevo ter stremenje po svobodi. Prepričali so se, da jih zamore držati kljub znatni številčni nemoči Evropejec samo radi tega, ker je izobražen in ima na razpolago najmodernejše orožje. In samo radi tega so ti narodi bili poslušni Evropi kot učiteljici.

Že pred svetovno vojno je začel pošiljati Vzhod svoje najbolj nadarjene sinove na evropske visoke šole. Na evropskih tleh so spoznali ti vzhodni talenti vrednost ter važnost znanosti, strojev, elektrike, zadržništva, bank itd. Kakor hitro so se vrnili v domovino, so se lotili dela v prosvetnem ter gospodarskem oziru, ker se zavedajo prav dobro, da ni mogoče zasigurati Vzhodu boljše bodočnosti le s surovo silo orožja in zahrbtnostjo politike.

Celotni Vzhod je podoben v povojnih letih čebelnjaku. Indija šteje danes že 23 visokih šol. Vodne sile se izkoriščajo za proizvodnjo elektrike, skoro cela produkcija bombaža je v zadržniških rokah.

V Turčiji so razdelili veleposestva med one prebivalce, ki niso posedali pred izvedbo agrarne reforme ničesar. Moderna Turčija ustvarja vedno nove osnovne, visoke ter strokovne šole. Turška državna banka oskrbuje kmete z modernimi poljedelskimi stroji po kar najnižjih cenah. Mesto zastarelih, staroturških sodišč in postav so se upeljali evropski zakoni in sodno postopanje, kakor ga imata Nemčija ter Italija. Egipt se je tudi povzpela na stopnjo evropske kulture. Perzija ustvarja šolstvo, gradi železnice in električne centrale. Ruski strokovnjaki širijo med Perziji zadržništvo ter jih učijo rabiti moderne obdelave polja. Za finančnega ministra si je vzela moderna Perzija znanega ameriškega profesorja dr. Millspingha, ki je vzpostavil ravnotežje v perzijskem državnem proračunu, akoravno je znižal znatno davke. Z bliskovito bržino se modernizirajo: Maroko, Sirija in še celo Kitajska, da ne govorimo o manjših narodih ter plemenih, ki so pod oblastjo sovjetske Rusije.

Iz ravnokar povedanega je razvidno, da se ne sme mo čuditi, ker se skušajo vzhodni narodi popolnoma osvoboditi tudi se politično.

Egipt je nezadovoljen do skrajne napetosti z angleško nadvlado in sedanji mirni položaj oznanja samo tišino pred nevihto.

Francija ter Španija že napenjata meseci ter mesece zastoj svoje moči, da bi upokorili revolucijonarnega in svobodo zahtevajočega Abd-el-Krima v Maroku. Vstaja v Siriji je hud poper za Francoze. Turčija ne bo pozabila zlepa Angležem v svetovni vojni, ko so jej baš tedaj, ko je bila turška vojska v razsulu, nahujskali na vrat mogočnega arabskega kralja Ibuljau. In sedaj po porazu v mosulskem vprašanju ni pripravljena Turčija dovolj za vojno. Radi časne vojne nepripravljenosti daje turški zunanji minister mirljubne izjave.

Perzija je pognala k vragu svojega kralja, ki je bil le igralec v angleških rokah, in je proglasila svojim vladarjem 16. decembra m. l. slovitega perzijskega narodnjaka, organizatorja, prosvetnega in gospodarskega delavca Riza Kana. Kitajska se buni radi mržnje napram Evropejcem.

Vse te pojave probujenja vzhodnih narodov spremlja z največjo pazljivostjo boljševiška Rusija in jih podpira po možnosti. Evropa nima dovolj zrakoplovov ter strupenih plinov, da bi zatrla ali vsaj zavrla to vstajanje Vzhoda.

Mi katoličani smo lahko ponosni, ker edino Sv. stolica gleda s pravim ter razumnim očesom na Vzhod in mu posveča zadnja leta več skrbi, pazljivosti in pozornosti, nego Zahodu. Samo katoliška Cerkev posedala

uspešno sredstvo, da zavlada mesto nasilja pravica, mesto sovražnosti pravi mir ter ljubezni med narodi.

In to rešilno sredstvo za narode celega sveta so: katoliška načela!

Po Pašičevi vrnitvi.

Pričakovanje, da se bodo po Pašičevi vrnitvi razvzljali gordijski vozliji vprašanj in težav, se še ni izpolnilo. Izgleda, da Pašič še noče ali pa ne more razčistiti položaja.

Pašič v Beograd, Radić iz Beograda.

Predno je Pašič došel, se je Radić odpeljal iz Beograda. Pred odlomom je bil pa na dvoru. Pašič se je posamezno posvetoval z nekaterimi ministri in je šel potem tudi na dvor. Zatrjuje se, da hoče Pašič najprej nekaj storiti glede Radićevih pritožb proti finančnemu in notr. ministru. Usoda fin. ministra je odvisna od njegovih uspehov v Ameriki, notranjega ministra Maksimoviča bo pa Pašič najbrž na vso moč ščitil.

Radića

bi se radlikali radi odkrižali. Ljubo bi jim bilo, če bi se še dolgo ne vrnili v Beograd in z velikim veseljem so sprejeli njegovo napovedovanje shodov po Bosni in Dalmaciji in njegova potovanja na Češko in v Francijo. Bojijo se, da bi jim Radić med proračunsko raz-

pravo v skupščini kaj ne napravil, sami se pa bavijo z zahrbtnim naklepom, radičevce izrabiti kot glasovalno mašino pri proračunu, potem jih pa nagnati.

Davidović

je napovedal ostro opozicijo svoje parlamentarne skupine: Na vladi je treba nekaj strankinih interesov žrtvovati. To bi morali storiti radlikali. Toda kaj delajo? Prepričajo se radi enega velikega župana in ta župan morda v resnici ni na svojem mestu. Oni nečijo žrtvovati niti črno pod nobitom. Kaj so napravili v sedmih mesecih? Mi smo z dobrohotno opozicijo namenoma pustili, da se objektivno vidi, da ne znajo delati. To smo mi že prej vedeli, toda nismo hoteli izvajati prave opozicije, da se ne bi mogli potem opravičevati, da jim je opozicija onemogočala pravo delo. Toda danes bomo nastopali drugače in vodili bomo ostro opozicijo.

V petih dneh bi morala prava vlada uvesti enakopravnost vseh v državi in demokratska stranka bi le tedaj vstopila v vlado, če bi bili dani vsi pogoji pravne države. — tgr

Po svetu.

Slaba večina nove nemške vlade. Luthrova vlada je stopila pred nemški parlament z deklaracijo, v kateri je zahtevala zaupnico. Pri glasovanju je glasovalo za zaupnico 160 proti pa 150 poslancev, tako da znaša večina nove vlade, na katero se lahko zanese, samo deset glasov. Proti zaupnici so glasovali komunisti, nemški nacionalci in nemška ljudska stranka; socialisti in gospodarska stranka so se glasovanja vzdržali. Bodočnost nove vlade je povsem odvisna od zadržanja socialistov, ki pa menda ne bodo dovolili, da bi Luther v slučaju neuspeha s sedanjo koalicijo, sestavljen desničarsko vlado, za kar ima od Hindenburga baje že privolitev.

Položaj v Maroku. Kolonijalna vojna v Maroku se sicer ne more primerjati z vojno vojaško organiziranih držav, a vendar predstavlja položaj velike važnosti. Kolonijalno vprašanje je prišlo potom vojne v nevarno stanje in od srečnega in nesrečnega izida teh majhnih vojn je odvisna orientacija politike odnošajev kolonizatorskih evropskih držav napram kontinentoma: Aziji in Afriki. V Maroku je večina prebivalstva islamske veroizpovedi in panislamska akcija je glede na osamosvojitve rifanskih plemen zelo živahna in delavna. Abd-el-Krimu onemogoča uspešne vojne korake edino le pomanjkanje tehničnih sredstev. Ravno radi tega pravijo vsi, da je obsojen Abd-el-Krim na poraz. Dolgotrajno vojskovanje ga bo izčrpalo. Rifanska plemena so izmučena radi dolgotrajnega vojskovanja in se predajajo eno za drugim Francozom. Te dni se je predal eden najbolj bogatih rifanskih veljakov Kaid Ali iz pobunjenega plemena Beni Uriaghel. Da bi prepričal Francoze o iskrenosti predaje, je založil Kaid Ali svoje premoženje v Fezu v srebrnih novcih v iznosu 7 milijonov francoskih frankov. Po izpovedih francoskih oficirjev, ki so pobegnili zadnji čas iz rifanskega ujetništva, trpi Abd-el-Krimova vojska na življenjskih potrebščinah od časa, ko so zavzeli španski morsk zaliv in okolico Alhucemas. Odkar je padel v španske roke Alhucemas, stradijo francoski in španski ujetniki. Celo plemena, ki so ostala zvesta Abd-el-Krimu, trpijo znatno pomanjkanje in je njih predaja razumljiva. Francozi dobro poznajo položaj Abd-el-Krimove vojske, je ne napadajo več, ampak jo bočejo prisiliti k predaji z gladom. Po drugih poročilih je svetoval Abd-el-Krim sam nekaterim plemenom, da se navidezno predajo in to samo radi tega, da se lažje preživljajo čez zimo. Kakor hitro bodo nastopili toplejši dnevi in bodo obrodila polja, bo zbral Allah vsa rifanska plemena pod osvobodilno roko Abd-el-Krima.

Ogrski ponarejevalci.

Znameniti poročevalec lista »Matin« Jules Sauerwein se je mudil te dni v Budimpešti in je poslal svojemu listu že par zelo zanimivih člankov o madžarski falsifikatorski aferi. Znameniti časnikar je prisel v Budimpešto, ko se še ni vedelo, kako se bo obnašala madžarska vlada napram francoski, ki je zahtevala, naj njeni agenti sodelujejo pri preiskavi.

Nazadnje se je pa madžarski vladni predsednik le spametoval in ni hotel pravice suverenitete porabiti za papirnato telesno stražo ponarejevalcev. K temu so pripomogla gotovo tudi temeljita in objektivna poročila Sauerweina. Kaj posebnega se seveda ne bo doseglo s tem, če sedijo zaupniki francoske vlade v udobnih foteljih pri ogrskem državnem pravdniku ter si dajo pre-

staviti dobro pripravljene izjave vseh oseb, ki so zapletene v afero.

Važno je le to, da spozna svet pravo lice vladajočega madžarskega režima in sistema ter da v tem spoznanju ne pozabi delati razlike med vladajočimi in vladanimi. Dosledno se mora upoštevati razlika med Ogrsko, ki želi mirno sožitje, novo in boljše življenje na splošnem pogorišču vojne, — in med Ogrsko kavalerijske sablje, šampanjca, slavohlepija, nasilja in zločinskih instinktov.

V tej drugi, vse obsodbe vredni Ogrski je cela sedanja vladna družba, ki je zagrešila že neštete najhujše zločine nad pripadniki prve, poštene Ogrske. Zločin ponarejanja je nekaj malega napram vsemu temu, kar so ogrski režimovci že počeli in še počenjajo z resnično demokratičnimi elementi v nesrečni ogrski deželi.

Ponarejevalskega zločina je deležna cela vladna družba. Eni so vedeli za vse, drugi so pa vedeli samo, da se zopet pripravlja neka »akcija«, a so zatisnili oči in ušesa, da ne bi »akcije« kvarili in sebe obteževali s tem, kar so že drugi prevzeli. Zločini vseh vrst pri »akcijah« so pa itak že v sistemu in kar pavšalno odobreni od Horthy-jevega režima.

Poročevalec Sauerwein je ugotovil, da so ponarejevalci posebna trupa monarhističnih pučistov, ki imajo že od nekdanje zveze z nemškimi in avstrijskimi monarhističnimi prevratniki. Ta trozveza ima bive visoke oficirje za voditelje in če bi se posrečilo na Ogrskem ustoličenje Albrehta za kralja Bela V., bi zavezniki 24 ur pozneje izvedli monarhistični prevrat tudi na Dunaju in na Bavarskem za princa Ruprechta.

Monarhistični zarotniki pa imajo tudi po drugih deželah svoje zveze. Madžarski fašisti so se posebno prikupili italijanskim fašistom, simpatije so si pridobili tudi v rumunskih in bolgarskih režimskih krogih, nadvojvoda Fridrih in njegova soproga Izabela pa delata za svojega sina Alberta med aristokracijo raznih dežel in celo na nekaterih dvorih.

Ugodnost položaja za svoje naklepe so si prevratniki predstavljali takole: Francija sama ne bo mogla nastopiti proti, ker ima razne težave doma in ker je zaposlena v kolonijah. Proti Madžarski tudi drugih ne bi mogla poslati. Jugoslavijo bi držala Italija, Rumunija bi se bala, da Rusija ne izkoristi zmede, Čehi bi pa ostali mirni deloma radi osamljenosti, deloma pa radi spora s Slovaki.

Svet se vprašuje: zakaj so se madžarski monarhistični zarotniki s takimi aduti v rokah zatekli k zločinu ponarejevanja?

Odgovori in pojasnila ležijo na dlani. Jedro prevratniške družbe tvorijo cela krdeča bivših oficirjev in drugih ljudi, katerim je fašizem pravi poklic. Razuzdana in razvajena tolpa hoče denar na roko. Oče ogrskega kronskega in tronskega pretendenta Albrehta, nadvojvoda Fridrih je znan stari skopuh, ki je od ogromnega svojega premoženja le drobčnice vlagal v prevratno podjetje, nemške fašiste je državni predsednik Hindenburg silno razočaral ter spravil v splošno krizo in tako je madžarski fašizem povzel inicijativo ter začel ponarejati francoski in po malem tudi češki denar zlasti še vsled tega, ker ima v rokah popolno oblast, vsa sredstva na razpolago in preobilico ljudi zločinskih instinktov ala princ Windischgrätz in policijski šef Nadossy.

Ogrski režim bo vse poskusil, da bi se obdržal. Žrtvovalo se bo tudi orodje, da se ohrani sistem. Današnji ogrski režimovci znajo vladati z vsemi sredstvi in če pustijo obsoditi nekaj svojih ljudi radi zločina ponarejevanja, je gotovo, da se bodo takoj na to raz-

delile vloge za nove »akcije« — za nove zločine. Dolžnost kulturnega sveta je, podpirati resnično demokratične ogrske elemente, ki so doma od režima bolj ogroženi, kot pa valuta kake tuje države. — tgr

Dnevne novice.

S čim se bavi ministrstvo za vere? Zelo čudna naloga je poverjena našemu verskemu ministrstvu. Med drugim je poverjena ministru za vere dolžnost, da izvede zakon o priznanju zaslužnih mož. Te dni je organiziralo ministrstvo odbor za izvršitev tega zakona. Minister za vere je imenoval v ta odbor podtajnike posameznih ministrstev in med temi dva geneala. V naši državi bo dajal priznanje za zasluge vojakov — minister za vere!

Seljaško časopisje g. Pribečevića. Politična družba SDS pod firmo g. Pribečevića izdaja v Splitu kmetski list »Naše selo«, v Beogradu »Srbsko kolo«, v Zagrebu »Nar. kolo«. Pribečević se je upal na dan s pravim imenom edino v Beogradu, med tem ko se morajo biti prava imena njegovih kmetskih listov prikrita za Zagreb in Split. Pribečevići kmetski listi so polni Jugoslavije z vsestransko prostostjo ter se cedijo slavospevom na g. Pribečevića.

Radić na inspekciji. Zagrebški »Hrvat« poroča, da je Stjepan Radić na dan sv. Save, ko ni hotel iti v Beograd na vseučiliščno sveto-savsko proslavo, v Zagrebu inspiciral obrtni muzej na Wilsonovem trgu. Pri vratih je prosvetni minister naletel na slugo ter ga vprašal: »Kje je profesor, ravnatelj muzeja?« — »Ga ni tukaj!« — »Kako to, da ga ni?« — »Vzroji minister Radić. — Je moral iti na proslavo sv. Save!« — »A tako, kje so pa drugi uradniki?« — Sluga pokaže, Radić vstopi in ker je slabe volje, začne takoj razlagati, da bodo vsi reducirani. Pred odhodom še izda nalog, naj pride ravnatelj takoj, ko se vrne, k njemu v avdijenco v — Seljaški dom. Baje je Radić pri tej inspekciji še neke vaze razmetal. — Ravnatelj se vrne, v uradu mu povedo, kaj se je zgodilo in kaj je naročeno, a še predno ima čas odpraviti se v avdijenco, evo — zopet ministra Radića v muzeju. — »Ali veste, kdaj je bil ta muzej ustanovljen?« — je bilo prvo vprašanje. — »Vem, gospodine Radić, ker —« dalje pa ravnatelj ne pride, ker mu Radić ježno pretrga besedo: »Kaj? Jaz nisem gospodin Radić! Ali ne veste kdo sem?« — »Vem, vem, Vi ste gospodin minister«, odgovori ravnatelj. — Ravnatelj je znani in stari hrvatski kulturni delavec in je poprej mnogo občeval z Radićem, zato ga je pa v naglici tudi imenoval samo gospoda in ne gospoda ministra. — Minister Radić je tudi ravnatelju napovedal redukcijo, češ, da država noče vzdrževati toliko osebja in dvoran za staro »kramarijo«. — »Hrvat« pravi, da vodi Radić politiko v duhu Pribečevića in da je najboljša, če vse, kar je hrvatsko in zagrebško, proglasi za »staro kramarijo«. — tgr

Začetek Radićevega najnovejšega političnega potovanja. Kakor hitro je slišal Radić, da se vrne v Beograd Pašić, se mu je ognil v Bosno in Dalmacijo. Mi smo že poročali, kako je Radić razglasil v svojem glasilu, naj ga Bosanci nikar ne čakajo na postajah, ker se mu smilijo radi slabe obleke ter obuvala v sedanjem zimskem času. Radić je torej krenil na politično pot v Bosno z brzovlakom dne 30. januarja. Na sarajevskem kolodvoru je bil sprejet od zastopnikov oblasti med sviranjem »Lepe naše domovine« in s podaritvijo šopka. Pri pogledu na cvetke se mu je razvezal jezik in začel je svoj govor z omenkom velikega hrvatskega zgodovinarja Račkega, ki je bil Radićev učitelj in je vedno govoril o važnosti sporazuma. Nesoglasja so bila vzrok izgube svobode za Bosno, Srbijo, Hrvatsko in Bolgarijo. Ako nam bo uspelo, da bomo složni Jugoslavlani, potem bomo veliki in sijajni, a tega ne bo doživel Radić. Radić je še bil mnenja, da se človek lahko nauči veliko od pametnih ljudi, a od budal navadno še več. Povdarjal je, da se morajo bosanski muslimani porazdeliti med Srbe in in Hrvate, ki so prišli do pameti ter uvideli važnost sporazuma. Pametni so po Radićevem mnenju samo oni muslimani, ki so za sporazum, v katerem je sedaj tako lepo, ker se držimo z eno roko Donave, z drugo morja. Toliko je govoril Radić kot politik, kot prosvetni minister je izročil Bosancem pozdrave v imenu kralja in Pašića. Po končanem govoru se je Radić poljubljil z raznimi bosanskimi dostojanstveniki, nato obedoval in popoldan pregledal sarajevske šole in razne kulturne zavode. O poteku Radićevega političnega zborovanja v Sarajevu bomo poročali prihodnjici.

Slovenska Bistrica. Kakor smo poročali, je tukaj po kratki boleznj preminula gospa Gen. Žuraj, soproga lesnega trgovca in gostilničarja g. Jakoba Žuraja, stara komaj 53 let. Kako priljubljena je bila pokojnica, je pričal njen pogreb, ki se je vršil ob velikanski udeležbi meščanov, okolčanov in zastopnikov uradov in društev. Pokojnica je bila vzor žena, dobra mati, pravi vzor gostoljubne slovenske matere, ki je imela za vsakega gosta prijazno besedo in odprto srce za vse dobro in lepo in za vsakega reveža, ki jo bodo sedaj težko pogrešali. Svoje otroke je vzgojila v narodnem duhu v zdrave, dobre državljanke. Prerano preminula je redno podpirala naša društva. Blagopokojnico bodo pogrešali razen žalujočega soproga in otrok tudi številni sorodniki, prijatelji in znanci od blizu in daleč. Nepozabni dobrotniki, blagi ženi svetila večna luč, žalujočim naše sožalje.

Autoomnibus-promet. V nedeljo, dne 31. januarja, je bil v Selnici ob Dravi shod glede autoomnibus-prometa med Mariborom in Dravogradom, ki je bil izvanredno dobro obiskan. V nedeljo, dne 7. februarja, ob treh popoldan se bo vršil enak shod tudi v Brestnici in sicer v gostilni Rudolf Brudermanna.

Republika sv. Blaža. Ko so zasedli južni Slovani v 7. stoletju glavne pokrajine na Balkanu, so se obdržala nekatera romanska plemena kot ostanek bizantinskega cesarstva edinole ob dalmatinski morski obali. Prebivalci porušenega mesta Epidaurum so ustanovili ter pozidali novo mesto Račium, ki je postalo leta 867 mogočna trdnjava, leta 924 pa sedež škofa. Tik pri tej trdnjavi se je razvilo novo slovansko mesto Dubrovnik. Obe ravnokar imenovani mesti sta bili združeni leta 1272 z močnim trdnjavijskim obzidjem. Prebivalstvo Dubrovnika se je pečalo s trgovino ter morsko plovbo. Pod bizantinskim protektoratom so posredovali Dubrovčani trgovino med vzhodom in zapadom. V burnem 13. stoletju si je zasigural Dubrovnik zaščito Benetk, ki je trajala od 1205—1358. Leta 1358 so morali Benečani odstopiti celo dalmatinsko obalo ogrsko-hrvatskim kraljem. Dubrovnik se je uživel takoj v nov položaj in si osigural stališče nove zvezne države. Kot samostojna republika je Dubrovnik razcvetel in obvladal celo trgovino na suhem ter na morju med Balkanom, srednjo ter zapadno Evropo. Po ponesrečeni bitki pri Mohaču 1526, ko je utonil v močvirju pri Mohaču zadnji ogrski kralj Ludovik II., si je izposloval Dubrovnik tudi od Turčije popolnoma prosto gibanje. Dubrovnik je ohranil samostojnost do leta 1806, ko je zasedla trdnjavo Napoleonova vojska in je bila Dubrovniku leta 1808 odvzeta samostojnost. V zmedah za Napoleonovih časov so odpeljali Angleži Dubrovčanom celotno brodovje, ruski soldnerji so pa upostojili gornji del trdnjave. — Treba še tudi omeniti, da je zgubil Dubrovnik leta 1667 radi katastrofalnega potresa na tisoče prebivalcev. Leta 1815 je pripadel Dubrovnik Avstriji. Slovesen spomin na nekdanjo sijajno preteklost Dubrovnika se bo obhajal 3. februarja t. l. na zgodovinski dan sv. Blaža. Najlepše delo hrvatske literature 17. stoletja je igra »Dubrovka« od pesnika Gundulića iz takozvane zlate dobe dubrovniškega književništva. To pesniško delo je slavospev na svobodo tega hrvatskega mesta, ki se je dvignilo pod zaščito sv. Blaža do običnega blagostanja. Kakor smo že poročali, bo počastil dne 3. februarja nekdanje republikance sv. Blaža kot zastopnik sv. očeta beograjski nuncij Pellegrinetti, ki je že dospel v Dubrovnik in bil nad vse slovesno sprejet. Treba namreč omeniti, da je bilo med Dubrovčani krščansko življenje globoko razvito v vseh časih.

Redek dogodek v Dalmaciji. V zalivu Kastel se je te dni dogodil za Dalmacijo zelo redek dogodek, — zmrznilo je morje. Led je nastal v jutro med 6. in 8. uro ter je bil debel okrog 1 cm. Parniki so ga kmalu prepoznali in dopoldansko solnce je tej redki prikazni na pravilo konec.

Tragična usoda rodbine. V Baču v Slavoniji se je te dni ponesrečila po nesrečnem slučaju cela rodbina. Sinček Stjepana König se je drsal za hišo na zamrzli rečici. Nenadoma se je led pod dečkom udril in fant je izginil v vodi. Na njegov krik je prihitel iz hiše oče ter hotel dečka rešiti. Ko je stopil na led je tudi njega za-

dela ista usoda. V tem hipu je prihitela na obrežje žena in ko je videla, da si je potapljal sin in mož, jo je zadela kap. Sosedje so prihiteli na pomoč ter potegnili König še živega iz vode, sin pa je že utonil ter ga niso mogli več spraviti k življenju. Toda tudi stanje rešenega König je opasno in ne bo okrevl.

Smrt ruskega generala v Subotici. V Subotici je umrl mežnar tamošnje grško iztočne cerkve, bivši ruski general Eugen Enwald. Smrt ga je zatekla nenadoma pri zvonjenju in našli so ga v zvoniku mrtvega. General, ki je umrl sedaj kot mežnar, je bil v bivši Rusiji zelo mogočna osebnost. Poveljeval je nekaj časa v svetovni vojni diviziji, pozneje pa je deloval v raznih štabih na odločilnih mestih. Udeležil se je že rusko-japonske vojne kot poveljnik polka ter se v bojih z Japonci zelo odlikoval.

Hladnokrvni očetomr. V Ivankovu v Slavoniji je sin ustrelil svojega očeta, ker je preveč prijančeval in zapravljal skupno premoženje. Ko mu je sin to očital, se je oče razjezil, ter mu zapretel, da ga bo ubil. Sin je na to pričakal, da je pijani oče zaspal. Vzel je nato puško, nobito s kroglo, hladnokrvno pomeril na spečega očeta in ga zadel smrtno. Očetomorilec so takoj po zločinu sosedje prijeli ter ga izročili orožnikom.

Visoko zimski ženin. Iz Londona poročajo, da se je tamkaj oženil bivši srbski londonski poslanik Čedomir Mijatović. Zimski ženin je star 83 let, je bil prijatelj pokojnega kralja Milana, nevesta — Angležinja je stara 41 let.

Železne hiše. Osiješka železolivarna je konstruirala posebne vrste hiš iz železa. Več takih hiš je že postavila in dobila hitro kupce, ker so stavbe izredno praktične in po ceni. Sedaj izdeluje nove hiše po modernjšem in zboljšanem načrtu. Za reklamo namerna omenjena tvrdka postaviti tudi v Zagrebu železno, štirisobno vilo.

Zemeljski plazovi v Srbiji. Zadnje čase se dogajajo v Srbiji često zemeljski plazovi, katere je povzročilo sedanje južno vreme, ki je stalilo velike mase snega. Nsled plazov je promet po mnogih progah ukinjen. — Največji plaz je zasul progno Niš—Knjaževac, kjer se je udrla cela gora ter popolnoma zasula progno.

Novi 1000 dinarski bankovci. Na Sušak je pripeljal francoski parnik »Teneris« pošiljatev naših novih 1000 dinarskih bankovcev v vrednosti 1 milijarde, 200 milijonov dinarjev. Bankovci so bili takoj odpremljeni v Beograd ter bodo v kratkem času izdani v promet, do čim bodo stari 1000 dinarski bankovci polagoma zamenjani.

Borza (Avala). Zürich zaključni: Beograd 9.15, Pariz 19.60, London 25.22 tri četrti, Newyork 519, Milan 20.90, Prag 15.35, Wien 73.10, Budapest 0.00726, Berlin 123.50, Brüssel 23.60, Madrid 73.37, Amsterdam 208, Varšava 72.50, Bukarest 2.32, Sofija 3.57 in pol, Atena 7.12. Zagreb: slobodni tečaj: Wien 7.99, Trst 228.65, London 275.85, Newyork 56.62 in pol, Pariz 216, Praga 167.90, Zürich 1094. Ratna štev. 309, roba.

Pribečević v Mariboru.

Včerajšnji Pribečevićev shod v Narodnem domu je bil malo večji od Radićevega. Poslušalcev je bilo mnogo istih radovednežev, veliko manj je bilo kmetov in delavcev, zato pa več iz meščanskih slojev in zlasti mladine. Za ploskanje in druge ovacije je bilo boljše organizirano.

Shod je otvoril g. dr. Lipold in je pozdravil najprej ministra — ne poslance ali ministra na razpoloženju — Pribečevića kot nosilca »misli enakosti in svobode«, dr. Zerjava kot »slovenskega voditelja« ter ljubljanske in zagrebške zastopnike s pozivom manifestiranja za nacionalni Maribor.

Pribečević je govoril skoraj poldrugo uro. Govornik je dober, je za slovenske poslušalce razločnejši od Radića, skače pa tudi čudno od predmeta na predmet ter se nepričakovano zopet vrača.

Začetkoma povdarja, koliko je njegova stranka storila za Maribor, ko ga je napravila za sedež oblasti.

Glavne misli dolgega govora so sledeče: Pod Avstrijo so bili on in njegovi — federalisti za samostojnost narodov, Radić in drugi nasprotniki pa centralisti. Prej je Radić pozdravljal cesarja Franca Jožefa, po preobratu je razvil prapor republikanstva, sedaj pa pozdravlja kralja Aleksandra.

»Naj stopijo pred narod radićevci, klerikanci in mi — demokrati, kliče Pribečević, — in narod naj pove, kdo je vedno govoril resnico.« — »Avtonomije ni bilo in je tudi ne bo, republike ni bilo in je ne bo, Radić se je poklonil monarhiji, mi se pa nismo republikli.«

Pravi, da hoče edinstvo braniti tudi s topovi, Radić pa ni nikdar mislil s topovi braniti republike, ampak je mislil, da se republika ustvari z brbljanjem. (To je pravo očitanje Radiću, zakaj ni v prilog svoje prejšnje politike osnoval bojnih organizacij. — Če Pribečević tako dobro ve, da je Radić samo z »brbljanjem« propagiral republiko, zakaj mu je potem toliko očital »tenoristične organizacije in akcije«?) —

Če bi Avstrija zmagala in če bi Srbi vželi, po izreku »Srbe na vrbe«, bi kmalu vželi tudi Slovenci. Svojo državo smo hoteli, pa če bi bila tudi slabša od tuje, — pravi Pribečević. Upali smo pa, da bo naša sposobnost čimprej vse uredila.

Narodne manjšine — Nemce in Madžare — poziva, naj priznajo, da se jim boljše godi kot se je nam godilo pod Avstrijo. Povdarja, naj dobijo narodne manjšine samo to, kar zahtevajo mednarodne pogodbe, pristavlja pa, da pri nas ne smejo dobiti ničesar, kar bi količkaj zadevalo v nacionalni karakter države. (Ker hoče SDS

sama določiti »nacionalni karakter države«, je gotovo, da od Pribečevića nacionalne manjšine ne morejo pričakovati niti najprimitivnejših človeških pravic.)

Zunanji politiki najbolj očita, da se ne briga za brate pod tujo oblastjo, češ, ko si Avstrija brez vojske upa slabo postopati z našimi ljudmi, ni čuda, da je našim slabo tudi pod Italijo in Grčijo. Brez vojne pa bi po njegovem mnenju naša vlada lahko nastopila proti generalski diktaturi v Grčiji in proti grofovski falsifikatorski bandi na Ogrskem. Kako, tega pa ne pove. — Rumunije ni omenil niti z besedico, rumunskega silno reakcionarnega režima, kateremu je njegova in Pašićeva vlada naravnost darovala naše ozemlje in naše ljudi.

Radiću očita, da hoče po »tercetu« Srbov, Hrvatov in Slovencev še kvartet z Bolgari, češ, da je to samo za to, da bi se Srbe uničili. Ko so bile manifestacije proti nasilju nad našimi na tujem, je zunanji minister manifestacije proti Italiji prepovedal, proti Grčiji pa dovolil. V Rimu poznajo naše razmere in pravijo sedaj, da se SHS Grčije ne boji, pač pa se boji — Italije.

Dobro je povedal, da se v naših ministrstvih administrira, kjer bi se moralo politizirati in narobe, pozabil je pa povedati, da je bilo tako tudi pod njegovo vlado.

Na področju notranje politike je razmotrival, da mora v 24. urah pasti vsaka vlada, ki bi bila proti edinstvu. — Da je sedanja RR vlada proti edinstvu je dolgo razlagal, ni pa pojasnil, kako to, da ta vlada ni padla v 24. urah, ampak se drži že 7. mesec.

Radikale je dobro označil. Rekel je: če jih vpraša za socialni program, rečejo: živijo Pašić, na gospodarski program zopet: živijo Pašić! — in tako na vse. D. Korošec, pravi, da ima samo nekaj jasnega glede prosvete, in to je papeško.

Plemenska borba je nemogoča, ker bi Srbi kot najmočnejši pograbili v njej prvo in največje, Hrvati drugo, Slovenci, kot najmanjši pa zadnje in najmanjše a nič.

Sploh je pa danes hrvatska republika izdana, slovenska avtonomija pokopana, nad Veliko Srbijo pa žalujejo tudi v Beogradu.

Patetično je Pribečević zatrjeval, da je imela njegova stranka »levji delež« v boju proti »separatističnim in »internacionalni« nevarnosti. Baje je bila samo za to v vladi, da ubije radićevski separatizem in »boljševiško nevarnost«. To se je posrečilo, »zgodovinske naloge« so izvršene, za budoče pa zatrjuje Pribečević,

njegova skupina noče biti radikalom nekaj »bav-bav« ali pes-buldog na verigi, ki bi lajal, kadar bi radikali hoteli in rabili.

Sijajna je demagogija, s katero Pribeževič — a ne in sam, ampak še mnogi drugi, — opravičujejo popolno brezbrzižje glede socialnih in drugih perečih vprašanj. Pribeževič pravi, da je ves čas njegovega vladanja absorbiralo bojevanje proti separatistom in proti internacionalni ali boljševiški nevarnosti.

RR vladi, ki bi po njegovi prvi motivaciji morala že pasti v 24. urah, napoveduje, da bo padla na finančnem polju, ker dinar čer skače, ne zvišuje se pa njegova kupna moč.

Glavni vzrok velikega nezadovoljstva je neenakost davkov. Brez davčnega edinstva ni narodnega edinstva. Pravi, da je bila njegova skupina za enakost davkov vedno »glas vpijočega v puščavi«.

Iz Maribora.

Mestna organizacija SLS v Mariboru ima v četrtek, dne 4. februarja, ob pol sedmih zvečer v društveni sobi, Koroska cesta 1, važno sejo. Dnevni red: Poročilo iz Beograda, poročila narodni poslanec g. Franjo Žebot. Vabimo vse člane ožjega in širšega odbora SLS vseh petero okrajev mesta Maribor in prosimo za polnoštevilno in točno udeležbo.

Srebrno poroko bo obhajal jutri na Svečnico gospod Staudinger, mizarski mojster v Mariboru. Jubilantu in njegovi rodbini naše iskrene čestitke!

Mariborski Orel je na telovadni akademiji včeraj, dne 31. januarja, prijetno iznenadil številne obiskovalce, ki so napolnili dvorano Zadrzne gospodarske banke. Na sporedu so bile poleg nekaterih že poznanih, večinoma nove točke, deloma izvirne, ter izvajane s preciznostjo in točnostjo, kakor smo pri mariborskem Orlu že vajeni. Akademijo je otvoril moški pevski zbor odseka z dr. Ipavčevom: »Imel sem ljubi dve«, in Devovo »Spov tičke pojo«. Pri pevskem zboru je opaziti od zadnjega nastopa znaten napredek. Sledil je govor okroglega predsednika g. dr. Vebleta, zatem proste vaje članov za 1926 in članic za leto 1926, nato ljubka sestava br. Ulaga »Po jezeru«, katero je izvajal moški naraščaj. Telovadba na bradlji je bila vzor no izvedena. Vaje nekaterih telovadcev so bile naravnost vratolomne. Mladenke so izvajale vaje z veternicami; izvršene je bil kot vedno nastop moškega naraščaja. Za boks vajami članov in rajanjem so nastopile članice s kompozicijo »Tri dobe češke zemlje«, nakar je sledil posrečen nastop telovadcev na drogu, ki je zaključil akademijo.

Zima v Alpah je bila snov predavanja na XI. prosvetnem večeru, ki se je vršil pretekli petek, dne 29. januarja v dvorani Zadrzne banke. Predaval je g. Brunon Rotter. Predavanje bi bilo zaslužilo boljši obisk in večje zanimanje med mariborskimi ljubitelji planin. Ne bo se marsikateremu tako kmalu nudila prilika videti tako krásne slike naših gor in zimski odeji. Zlasti je bilo zanimivo poglavje o našem Pohorju, ki je kljub neposredni bližini še mnogim Mariborčanom popolnoma neznan, razen morda partije do Ruške in Mariborske koč.

Knjige Goriške Mohorjeve družbe pa morajo najbrže biti protidržavne, da jih na mariborski carinarni še vedno pregledujejo in carinijo, dočim so jih po drugod že prebrali. Bodo prej stare, predno jih dobimo mariborski naročniki v roke. Kako bi le naj imenovali to carino na slovenske knjige književne družbe, katere sedež je slučajno v drugi državi? Mogoče pa ne uporabljajo zaščitne carine, ko je naš domači književni trg zadnje leto tako malo pridelal! Sploh smo pa pred nedavnim brali, da so samo vezane knjige podvržene carini. Kako torej in kedaj? — Naročniki.

Aljažev večer. Aljažev klub SPD v Mariboru priredi skupno s Prosvetno zvezo v petek, dne 5. februarja Aljažev večer v dvorani Zadrzne banke. Kolikor moremo presoditi iz dosedanjih priprav, se bo razvil ta večer v pristočno planinsko prireditev, na kateri bo zavladalo ono iskreno planinsko razpoloženje brez nepotrebnih formalnosti, kakor vlada le na visokih alpah. To je razumljivo! Saj pridejo tedaj med nas odlični turisti, zaslužni delavci na polju slov. turisticke. Prvič bodo tedaj pozdravili mariborski planinci v svoji sredi starostu planincev, zaslužnega branitelja slov. Triglava g. svet. Aljaža. Kdor le malo pozna razvoj slov. turisticke, ve, koliko zaslug si je pridobil »triglavski župnik« za slovensko turistiko. Potruditi se moramo, da bo odnesel g. Aljaž najlepše spomine iz našega obmejnega mesta. Gospod Aljažu se bodo poklonili tudi slov. pevci, saj slovi »triglavski župnik« po svojih pristrskih skladbah, iz katerih žari topla ljubezen do slov. planin. Istočasno bo posetil tedaj Maribor znani vele-turist, menda prvi slovenski zmagovalec Montblanca, g. profesor Janko Mlakar iz Ljubljane, ki bo na tem večeru kazal skioptične slike o Montblancu. Kdor je naroden na Planinski Vestnik, oz. kdor pozna opis Trebušnikovih hoje na Triglav, si že v naprej more misliti, da bo to predavanje kar prekipelo zdravega planinskega humorja. Ves čisti dobiček od te prireditve namerava Aljažev klub v imenu mariborskih turistov pokloniti g. svet. Aljažu za zgraditev jubilejne kapelice sv. Cirila in Metoda pri Aljaževem domu v Vratih.

Misijska prireditve vzbujajo v Mariboru splošno pozornost. Posebno nestrpno pričakujejo Mariborčani dramatične prizore iz kitajskih misijonov in iz afrikanjskih pragozdov. Nekaj posebnega v afrikanjskih pragozdovih bo, toliko smemo že sedaj izdati, rajanje angelčkov iz zavoda č. šolskih sester v Mariboru. Huda radovednost muči ljudi, ali bodo nastopili pri teh slikah pravi Kitajci in zamorci ali samo preoblečeni dijaki. Dijaki sami pametno molčijo in nočejo na ena-

Kot primer krivice navajajo tudi vprašanje invalidov in kronskih penzionistov. Malim se očita, da so se borili za Avstrijo, velikim in celo pravim vojnim zločincem se pa delijo nagrade in celo ministrska mesta.

Po njegovem mnenju se uradništvo šele sedaj politizira. On kot minister je bil za vsako svobodo, samo ne za svobodo proti državi, danes se pa iz državnih uradnikov delajo partijski uradniki. Avstrija je skušala uvesti državno uradništvo, a kar je tu pri nas dobrega ostalo, to se bo sedaj pokvarilo.

Zaključuje z zahvalo za ovacije, češ, da veljajo ideji, »za katero smo trpeli in se hrabro borimo«, napoveduje velik razmah svoje stranke ter priporoča organizacijo, ker so organizirane manjšine vedno vodile.

Značilno je, da je vedno rabil nazive »demokrate«, »naprednjak« in je le proti koncu govoril o »samostojni« demokratski stranki. — tgr

ka vprašanja nič odgovarjati. Zato priporočamo vsem mariborskim radovednežem in vsem prijateljem misijonov, naj se potrudijo osebno na misijonsko prireditve dne 2. februarja, ob 5. uri popoldne v dvorano Zadrzne gospodarske banke, kjer bodo mogli sami presoditi prisotnost oz. neprisotnost Kitajcev in zamorcev. Obenem bodo pa spoznali tudi pomen delovanja za misijone. Ker je ves čisti dobiček namenjen v prid misijonom, se bodo preplačila hvaležno sprejemala.

Ljudski oder v Mariboru. V nedeljo, dne 7. februarja, vprizori Ljudski oder v Mariboru veseloigro »V Ljubljano jo dajmo«. Ta igra je kakor nalašč za predpustni čas in bo vzbujala ravno tako salve smeha, kakor igra »Nebesa na zemlji«. Kdor je videl zadnjo igro vprizorjeno, bo gotovo pohitel tudi tokrat. Pričetek igre ob pol 8. uri zvečer v dvorani Zadrzne gospodarske banke. Cena vstopnic: sedeži po 10, 7 in 5 din., stojišča 3 din. — Več prihodnjic. Agitirajte že sedaj!

Društvo državnih policijskih nameščencev priredi dne 6. februarja 1926 v Götzovi dvorani pod pokroviteljstvom gospoda policijskega nadsvetnika Vekoslava Keršovana plesno zabavo, katere čisti dobiček je namenjen v prid vdovam in sirotam, vsled česar se cenj. občinstvo vabi k obilni udeležbi. Ako se pri razpošiljanju vabil mogoče koga pomotoma prezrlo, naj smatra to notico kot nadomestilo za vabilo.

Koncert »Ruska pesem« na Ljudski univerzi v Mariboru. Dodatno k že objavljenemu zadnjemu programu naše Ljudske univerze poročamo, da se je vodstvu posrečilo kljub prvotnim težkočam pridobiti za nameravani koncert »Ruska pesem« prvega baritona ljubljanske opere in bivšega prvega baritona moskovske opere g. Pavla Holodkova. G. Holodkov je ljubljene ljubljanske publike in je nastopil z velikim uspehom tudi v Zagrebu. Ta koncert, ki ga bodo sigurno vsi prijatelji glazbe pozdravili z velikim navdušenjem, se bo vršil v petek, dne 5. februarja, ob 20. uri v veliki kazinski dvorani. Na sporedu so pesmi Sokolova, Čajkovskega, Kornilova, Borodina, Rubinstejna in Bachmanna, Jakobsona in Grečanina. Posebna atrakcija je slovita pesem »Kristos voskres« Balmaninova. Predprodaja vstopnic je v trgovinah gospe Zlate Brišnik in g. Heferja Vstopnice so po 30, 25, 20, 15, 10 din., stojišča po 8 din., dijaške po 5 din. — Radi tega koncerta se preloži na petek, dne 5. februarja napovedano predavanje g. Kukovca o »Tolstoju« na ponedeljek, dne 8. februarja.

Za konverzacijski tečaj ruskega jezika na mariborski Ljudski univerzi se je posrečilo pridobiti izbornu učiteljico gospo Aleksandro Andrejevno Zalvorovo, bivšo profesorico na Ruskem, kar bo sigurno zadovoljilo vse zanimance. Prijave za ta tečaj, kakor tudi za začetniški tečaj, ki ga bo vodil g. profesor dr. Kotnik, se še sprejemajo. Dne 3. februarja bo prvi sestanek prijavitelcev iz obeh tečajev. Tudi takrat se še sprejmejo prijave. Gospa Aleksandra Andrejevna Zalvorova je tudi diplomirana učiteljica srbohrvaščine in obvlada tudi nemščino. Učnina bo znašala na uro 3—4 din., za dijaake bo znižana.

Citraški koncert I. mariborskega citraškega kluba dne 7. februarja 1926 ob pol 16. uri v dvorani Union (prejšnji Bioskop).

Slovensko lovsko društvo, glavna podružnica Maribor bo imela svoj redni 4. občni zbor v soboto, dne 6. februarja 1926, ob 16. uri v prostorih restavracije Pečnik, Rotovški trg 2 z običajnim dnevnim redom. — Članstvo vabljenost! Odbor.

Državna borza dela v Mariboru. Od 24. do 30. januarja je bilo pri tej borzi prijavljenih 124 prostih mest, 166 oseb je iskalo službo, v 75 slučajih je borza posredovala uspešno in 9 oseb je odpotovalo. Od 1. januarja do 30. januarja pa je bilo 510 prostih mest prijavljenih, 806 oseb je iskalo službo, v 351 slučajih je borza posredovala uspešno in 35 oseb je odpotovalo. — Za snega kidati se vedno še dobi dosti dela in tudi šivilje za belo perilo se iščejo.

Mestno kopališče bo jutri na praznik, dne 2. februarja odprto od 9. do 13. ure. Parna samo za moške, kadna kopel za vse stranke. Polovične cene ostanejo v veljavi.

Samopodajajo pisalnega stroja »Continental« — izdelek Wandererwerke — je pridobila tvrdka Ivan Legat, Maribor, **Vetrinjska ulica 30**, za Slovenijo in obmejne dele Hrvatske. Tvorinško novi pisalni stroji »Continental« se dobijo odslej samo pri omenjeni tvrdki in nje zastopnikih.

Književnost.

Dr. Janko Kotnik, Slovensko-francoski slovar s seznamom nepravilnih glagolov. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena vez. izv. 70 D. Po svetovni vojni se je tržišče glede znanja tujih jezikov slovenskega naroda pomaknilo od nemščine k francoščini in čez

deset let bo znal vsak izobražen Slovenec francosko, kot je znal svojčas nemško in ker je v srednjih šolah francoščina upeljana že v drugem razredu, se bo naš dijak v sedmih letih že prav dobro navadil tega svetovnega jezika. Zato je potrebno pozdraviti dejstvo, da je Jugoslovanska knjigarna izdala prepotraben slovensko-francoski slovar. Besednjak je plod mnogoletnega dela in truda priznanega strokovnjaka dr. Kotnika. Ima približno 25.000 slovenskih izrazov, besed, izločnic, francoskih besed pa skoraj še enkrat toliko. Ako s tisočimi besedami za silo govorimo tuj jezik in se za prvo potrebo lahko s tisoč besedami izrazimo. S pomočjo tega slovarja bo učenje francoščine prav igrača, trgovec bo segel po njem, dijak bo izborno služil, vsakomur, ki bo iskal francoskega izraza, bo prišel prav. Vsebuje tudi najskritejše besede slovenskega besednega zaklada in obravnava vse stroke. Tudi na frazeologijo se v polni meri ozira. Koncem knjige je pridejan še vrlo potreben seznam francoskih nepravilnih glagolov, ki je prava tolažba vsakemu nefrancozu. Knjiga je priročno in zelo okusno opremljena, tisk lep, jasen, čist in nepremajhen, papir prav dober, tako, da lahko trdimo: zlato jedro v okusni opremi.

LISTEK.

Mali svet naših očetov.

Roman treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.

Prevod iz italijanščine.

102

Govoril je z Len, še precej mirno. Rekel ji je, naj mu pove vse, kar je videla in kar je slišala o tej strašni stvari. »Bog je hotel imeti vašo hčerko pri sebi, je rekla na koncu Len. »Videti bi jo morali v cerkvi, s sklenjenimi ročicami in resnim obrazkom. Kot angelček je bila, prav kot angelček.« Nato je vprašala Franca, ali hoče luč. Ne, raje je v temi. In kedaj bo pogreb? Len misli, da bo ob osmih. Če je začela Len govoriti, potem ni lahko nehala. Mogoče se je tudi bala biti sama v kuhinji. »In njen očka!« je rekla preden je odšla. »In njen dragi očka! Odkar sem prišla sem ter prinesla gospe in ljubi hčerkici kostanja, mi je gotovo stokrat rekla, tako prepričevalno, kakor kak odvetnik: »Veš Len, kmalu bo prišel moj očka v Lugano in jaz ga bom šla obiskat! — Oh, žalostne stvari so to!«

Solze in solze. Bog je vzel deklico, da bi jo obvaroval pred zmotami sveta, Bog je kaznoval Luizo radi njenih zmot, toda, ali ni zadela grozna kazen tudi nje-ga. Ali on ni ničesar zakrivil? O, pač, koliko, kolikoli Jasnó je videl pred seboj svoje revno življenje brez dejanj, tako polno nečimernosti, življenje, ki je tako malo odgovarjalo veri, katero je priznaval. Začutil je, da je odgovoren za Luizino brezverstvo. Svet ga sodi dobro radi lastnosti, ki so mu prirojene, za katere nima nikake zasluge. Toliko bolj je občutil nad seboj strogo božjo sodbo, zakaj Bog mu je mnogo dal, a dobil ni nikakih sadov. Znova je pokleknil, ponižal se je pod kaznijo, v obupnem kesanju svojega srca, v goreči želji, da bi zadostil krivdi, da bi se očistil in postal vreden, da ga Bog zopet združi z Marijo.

Dolgo, dolgo je molil in jokal. Nato je stopil na teraso. Nad Galbigo in nad gorovjem Comskega jezera se je nebo slikalo. Danilo se je. Od temne, grozeče Boglie je vel mrzel severni veter. Od blizu in daleč, od obrežja jezera in iz višjih dolin se je začulo zvonjenje. Sveta in sladka misel je nenadoma vstala v Francovem srcu, misel, da sta stara mati Terezija in Marija skupaj, srečni. Zdelo se mu je, da mu Gospod govori: Tepem te, toda ljubim te, čakaj, zaupaj, in videl boš. Od blizu in daleč se je čulo zvonjenje, z obrežja jezera in iz višjih dolin, nebo je postalo vedno bolj svetlo nad Galbigo, proti Comskemu jezeru, ob strmim, temnem obrisu vrha Cressogna. In nad široko vodno gladino je legla tam proti zahodu, med nemimi sencami gorovja biserna svetloba. Listi trpljenke, ob katere je zadeval veter, so se molče zibali nad Francovo glavo. Trepetajoče so pričakovali svetlobo, neizmerno glorio, ki je prihajala od vzhoda, obsijala oblake in nebo, pozdravljeno od zvonjenja.

Živeti, živeti, delati, trpeti, moliti, iti kvišku! To hoče svetloba. Žive bo nesel na rokah proč, mrtve bo nesel proč v srcu, vrnil se bo v Torino, služil Italiji, umrl zanjo! To hoče novi dan. Italija, Italija, draga mati! V silnem hrepenenju je sklenil Franco roke.

Tudi Luiza je čula zvonjenje. Raje ga ne bi čula, raje bi, da se ne bi nikdar več zdanilo, da ne bi prišla ura, ko bo morala prepustiti Marijo zemlji. Klečala je poleg trupelca svoje hčerke, obljubila ji je, da bo vsak dan, dokler bo živela, prišla k njej zjutraj in zvečer, pogovarjala se bo z njo, ji prinesla rož in delala družbo. Nato je sedla in se potopila v temne misli, ki jih ni hotela povedati svojemu možu. Tekom štiriindvajset ur so zrastle in dozorele te misli v njej, kakor nevarna okužba, ki se je že pred dolgim časom vsesala vanjo, a je ležala dolgo časa brez vpliva v njej, ob danem trenutku pa je prešla v tok krvi ter z bliskovito silo vse okužila.

Vse njene verske misli, njena vera v božje bivanje, njeni dvomi o neumorjivosti duše so bili v nevarnosti, da se zrušijo. Bila je prepričana, da v resnici ni zakrivila Marijine smrti. Če je v resnici kaka Previdnost, Volja, Sila, ki vlada nad ljudmi in stvarmi, potem zadene njo ta grozna krivda. Ta Previdnost je hladno določila obisk Pasottijeve in njeno darilo, oddaljila je od Marije osebe, ki bi jo lahko čuvala v odsotnosti matere, brez obrambe jo je vlekla v svojo divjo zasedo in jo umorila. Ta sila je ustavila njo, mater, baš v trenut-

ku, ko je hotela storiti pravično dejanje. Neumnica, da je preje verovala v božjo pravičnost! Ni božje pravičnosti, samo oltar je, združen s prestolom, avstrijski Bog, zaveznik vseh krivic, vseh nasilj, povzročitelj trpljenja in bridkosti, morilec nedolžnih, zaščitnik zlobnih. O, če ta biva, potem je bolje, da je Marija vsa tukaj, v tem telesu, boljše je, da je noben njeni del ne bo preživel in padel v roke tej zlobni Vsemogočnosti.

Toda lahko se dvomi o bivanju tega groznega Boga. In če ga ni, potem bi si želeli, da bi en del človeškega bitja živel še dalje onstran groba, toda ne čudežno, temveč naravno. To bi bilo lažje razumljivo, kakor pa bivanje nevidnega tirana, Stvarnika, ki divja proti svojemu lastnemu stvarstvu. Boljše je gospodstvo narave brez Boga, boljše je slep, a ne sovražen gospodar, ki ni namenoma zloben. Gotovo pa potem ni treba več misliti me v tem, ne v onem življenju, če bi bilo, na prazni strah »pravice«.

Bleda svetloba jutranje zarje se je vpletla v njene misli kakor v Francove, slovesna in tolažilna zanj, sovrážna zanj. On, kristjan, je mislil na oboroženi upor jeze proti svojim bratom v Kristusu, iz ljubezni do neke točke nad najmanjši zvezdi na nebu. Ona je mislila na neizmerno revolucijo, na osvoboditev vesoljstva. Njena misel je bila mogoče večja, njen razum močnejši. Toda On, ki ga toliko bolj poznajo človeški rodovi, kotlikor više stoji njihova kultura in znanost. On, ki dopusti, da ga slavi vsak rod po svoji moči in ki počasi preoblikuje in drga ideale narodov ter se poslužuje o pravem času tudi slabših in napačnih idej, da obvlada zemljo, On, ki je Mir in življenje, a dopušča, da se imenuje Bog vojska, On je vtisnil znamenje Svoje sodbene na obraz žene in na obraz moža. V tem ko se je svetlikanje vžgalo v jutranjo zarjo, se je razsvetilo Francovo čelo od neke notranje luči, njegove oči so izžarevale med solzami življenjske silo. Luizino čelo pa je postalo vedno bolj temno, noč je vstala iz dna njenih ugaslih oči.

Obi solnčnem vzhodu se je prikazal ob Caravini čoln. Bil je odvetnik V., ki je prihajal iz Varene vsled Luizinega povabila.

(Dalje prihodnjic.)

Bajna izložba božičnih reči
V magični luči privablja oči:
Vendar najlepši je transparent
»BUDDHA« čaj si osvojil je kontinent!

Suha bukova drva v vagonih so na prodaj. Naslov v upravnishtvu. 43

Vino prodaste staro ali novo, ako pošljete takoj vzorec in zadnjo ceno postavno kolodvor na skladišče ljutomerskih vin, Zagreb, Prilaz 35. 607

Stambiljke vseh vrst izdeljuje Zinauerja naslednik S. Petan v Mariboru, Aleksandrova cesta 43, dvorišče. 581

Širite „Našo Stražo“!

Prodajam na drobno:

Jamčeno pristno svinjsko mast I. vrste po 24 D, I. vrste špeh od pitanih prašičev ter salo po najnižjih dnevnih cenah.

Svinjske kareje brez priklade po 20 D.

Prašiče-špeharje tudi posamezne na zasebnike od 14.50 D naprej.

Zaklane prašiče-špeharje, cele ali polovice s kožo ali brez, po želji 16 D, 16.50 D.

Vse vrste prekajenega in svežega mesa, kakor tudi salamne in vsakovrstne klobase, narezek, klobasice, klobase za pečiti, jetrne in krvave klobase lastnega, priznane izvrstnega izdelka po brezkonkurenčnih cenah.

RUDOLF WELLE, Maribor — Krčevina

tovarna klobas in prekajenega mesa

podružnica: Gosposka ulica št. 23.

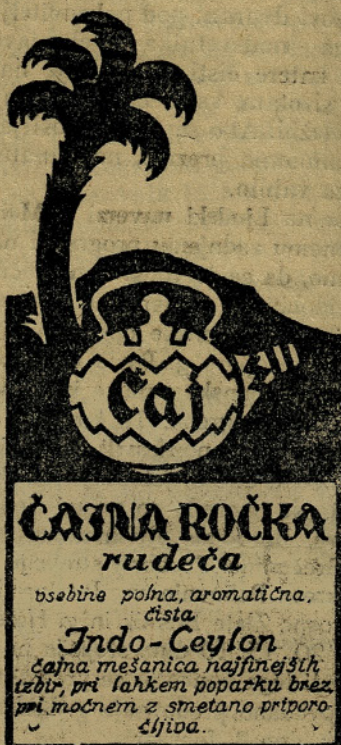
Planinski ples

1. februarja 1926

pri

GOETZU

ARGUS je naš najboljši domači obveščevalni zavod
ARGUS ima v vseh mestih zanesljive poverjenike
ARGUS daje obvestila o vsem, posebno pa o stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in zasebnih oseb
ARGUS-ove informacije so vedno točne, izčrpne in hitre
ARGUS se nahaja v Vuka Karadžića ulica 11, Beograd
ARGUS-ov telefon: 6-25, brzojavni naslov: Argus.

Denar naložite

najboljše in najvarnejše

pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru,

Stolna ulica št. 6

r. z. z. n. z.

Stolna ulica št. 6

Obrestuje hran. vloge brez odpovedi po 6%,
na trimesečno odpoved po 8%.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Podružnica Maribor.

V lastni, novozgrajeni palači, Aleksandrova cesta 6, pred frančiškanske cerkvi.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje! — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.

Pooblaščen prodajalec srečk drž. razr. loterije.

Kdor v „Naši Straži“ oglašuje,

uspeha gotovo se raduje!

Prva žebljarska in železoobrtna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisma: Žebljarska zadruga Kropa (Jugoslavija).

Telefon interurban Podnart.

Brzojavke: Zadruga Kropa.

Žebli za normalne in ozkotirne železnice, žebli za ladje, črni ali pocinkani, žebli za zgradbe, les i. t. d., žebli za čevlje. Spojke za odre in prage, spojke za ladje in splave. Železne brane. Zobje za brane. Kljuke za podobne, zid, cevi, žlebe i. t. d. Vijaki z maticami. Podložne pločice. Matice. Zakovice za tenderje, kotle, sode, mostove, pločeno, kolesa i. t. d. Vijalni čepi. Verige. Izdeluje lahke transmisije, popravlja strokovnjaško gospodarske stroje in opreme za vodne žage in mline.

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorih in rabah najceneje.

Ilustrovani ceniki na razpolago! — Prodaja se samo na debelo trgovcem.

Tiskar: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, predstavnik: Leo Brože, poslovodja v Mariboru. — Urednik: Januš Golec, novinar v Mariboru.

Izdajatelj: Konzorcij »Naše Straže«, predstavnik: Januš Golec v Mariboru.